

PWYLLGOR	PWYLLGOR LLYWODRAETHU AC ARCHWILIO
DYDDIAD	3 CHWEFROR 2026
TEITL	STRATEGAETH ARCHWILIO MEWNOL A CHYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL BLYNYDDOL 2026/2027
DIBEN	CYFLWYNO'R STRATEGAETH A'R CYNLLUN ARCHWILIO MEWNOL BLYNYDDOL I'R PWYLLGOR
AWDUR	LUNED FÔN JONES, RHEOLWR ARCHWILIO
CAMAU GWEITHREDU	CYMERADWYO'R STRATEGAETH A'R CYNLLUN BLYNYDDOL

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae'r Strategaeth Archwilio Mewnol a'r Cynllun Archwilio Mewnol arfaethedig ar gyfer 2026/27 wedi'u hatodi i'w hadolygu a'u hystyried gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

2. CEFNDIR

Strategaeth Archwilio Mewnol

- 2.1 Mae Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (GIAS), yn benodol Safon 9.2 "Strategaeth Archwilio Mewnol" yn nodi bod rhaid i'r prif weithredwr archwilio¹ ddatblygu a gweithredu strategaeth ar gyfer y swyddogaeth archwilio mewnol sy'n cefnogi amcanion strategol a llwyddiant y sefydliad. Mae Strategaeth Archwilio Mewnol newydd wedi'i datblygu sy'n alinio'r blaenoriaethau, yr amcanion a'r risgiau strategol allweddol sy'n wynebu'r Cyngor i gyd-fynd â gwaith y swyddogaeth archwilio mewnol dros y tair blynedd nesaf. Mae hyn yn helpu i ddarparu cyfeiriad strategol i'r swyddogaeth archwilio mewnol ac yn cefnogi'r Cyngor yn ei ymagwedd at gyflawni ei amcanion allweddol ac yn dyrannu adnoddau archwilio mewnol yn briodol.
- 2.2 Mae'r Safon yn nodi bod yn rhaid i'r strategaeth archwilio mewnol gynnwys gweledigaeth, amcanion strategol, a mentrau cefnogol ar gyfer y swyddogaeth archwilio mewnol. Mae'r strategaeth archwilio mewnol yn helpu i lywio'r swyddogaeth archwilio mewnol tuag at gyflawni'r mandad archwilio mewnol.

Cynllun Archwilio Mewnol

- 2.3 Mae Safon 9.4 "Cynllun Archwilio Mewnol" y Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (GIAS) yn nodi bod yn rhaid i'r prif weithredwr archwilio greu cynllun archwilio mewnol sy'n cefnogi cyflawni amcanion y sefydliad.

¹Rheolwr Archwilio

- 2.4 Mae'r Cynllun Archwilio Mewnol yn seiliedig ar asesiad o strategaethau, amcanion a risgiau Cyngor Gwynedd.
- 2.2 Mae'r cynllun sy'n seiliedig ar risg yn ystyried y gofyniad i gynhyrchu adroddiad blynyddol, gan gynnwys y casgliad blynyddol ar lywodraethu, rheoli risg a rheolaethau, a pherfformiad archwilio mewnol yn erbyn ei amcanion. (Y Cod)
- 2.3 Er mwyn i archwilio mewnol barhau i fod yn berthnasol, rhaid iddo addasu i ddisgwyliadau sy'n newid a sicrhau ei fod yn parhau i gyd-fynd ag amcanion y Cyngor. Mae'r Strategaeth Archwilio Mewnol yn hanfodol i barhau i fod yn berthnasol – yn chwarae rôl bwysig wrth sicrhau cydbwysedd rhwng cost a gwerth, gan wneud cyfraniadau ystyrlon at lywodraethu cyffredinol, rheoli risg, a rheolaethau mewnol y Cyngor.
- 2.4 Defnyddiwyd proses systematig a strwythuredig i ddatblygu'r cynllun Archwilio Mewnol, gan helpu i alluogi i'r Gwasanaeth Archwilio Mewnol gyflawni ei weledigaeth a'i genhadaeth.

3. ARGYMHELLIAD

- 3.1 Gofynnir i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio dderbyn a chymeradwyo cynnwys y Strategaeth Archwilio Mewnol a'r Cynllun Archwilio Mewnol ar gyfer 2026/2027, i'w cymeradwyo, a chefnogi Archwilio Mewnol yn ei weithrediadau.